

О. В. Козьменко, д.е.н., К. В. Багмет, О. М. Пахненко
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»,
м. Суми

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ

В ринковій економіці роль фінансового сектору важко переоцінити, адже саме через нього відбувається розподіл та кругообіг фінансових ресурсів між суб'єктами економіки. Тому, питання забезпечення стабільності функціонування фінансового сектору є основою успішного розвитку і реального сектору.

Розгляд основних напрямків розвитку фінансового сектору України не можливий без врахування існуючих світових тенденцій у цій сфері. На сьогоднішній день в багатьох країнах світу відбувається розширення фінансового сектору і підвищення його впливу на всі аспекти суспільного життя. Крім того, характерними є процеси інтеграції та взаємопроникнення між окремими сегментами фінансового ринку: банківським, страховим та фондовим ринком. Дані процеси можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки, які повинні бути враховані при визначенні стратегічних пріоритетів розвитку фінансового сектору України.

Авторами розглянуто два аспекти взаємопроникнення сегментів фінансового ринку, а саме: банківсько-страхова інтеграція та конвергенція страхового та фондового ринку.

З одного боку, раціонально та органічно побудована система взаємовідносин між банками та страховими компаніями сприяє мобілізації внутрішніх інвестиційних ресурсів в країні та покликана забезпечити збереження національного капіталу в цілому, та захист фінансової системи від ризиків, зокрема. Проте, незважаючи на всі існуючі переваги співпраці даних фінансових посередників, досвід останніх років свідчить про появу негативних тенденцій в контексті банківсько-страхової інтеграції. Так, фінансові кризи останніх десятиріч здебільшого викликані порушенням гармонічної співпраці та незбалансованістю руху фінансових потоків саме в межах банківського та страхового сегментів фінансового ринку. Нездатність страхового ринку абсорбувати всі можливі ризики банківської системи, що характеризується значно більшим рівнем капіталізації; неефективність внутрішніх систем управління ризиками більшості страхових компаній; неспроможність уповноважених наглядових структур адекватно оцінювати існуючі ризики у фінансовому секторі економіки обумовлюють формування негативного кумулятивного ефекту в процесі банківсько-страхової взаємодії. Його дія проявляється в синергетичному посиленні нестабільності фінансового сектору, формуванні додаткових ризиків фінансової системи в цілому. Тому, пошук шляхів забезпечення високого рівня капіталізації та фінансової стійкості розглянутих фінансових інститутів, реформування системи нагляду за

функціонуванням суб'єктів фінансового ринку, ефективне використання всіх можливостей банківсько-страхової взаємодії буде сприяти забезпеченню стабільності економіки в цілому.

Іншим аспектом конвергентних процесів на фінансовому ринку є взаємопроникнення страхового та фондового ринків. Результатом цього став розвиток нових фінансових інструментів, які використовуються як альтернатива перестраховуванню. Сутність даного процесу полягає у передачі страховиком частини своїх страхових ризиків спеціальній перестраховій установі, яка проводить емісію цінних паперів; розміщує їх на фондовому ринку серед інституційних інвесторів; та здійснює управління залученими коштами. Такий механізм дозволяє страховим компаніям отримати доступ до додаткового джерела фінансових ресурсів, що є особливо актуальним в умовах обмеженості власної ресурсної бази страховиків, і зокрема низького рівня капіталізації українських страхових компаній.

Перерозподіл страхових ризиків через інструменти фондового ринку сприяє розширенню страхового поля страхових компаній шляхом включення до нього більш масштабних та менш передбачуваних ризиків. Так, закордонний досвід проведення сек'юритизаційних угод свідчить про їх доцільність у випадку передачі на фондовий ринок малоймовірних, але катастрофічних ризиків, таких як, наприклад, ризики природних катастроф або техногенних аварій. Безумовно, застосування

сек'юритизації страхових ризиків потребує високого рівня розвитку та достатньої капіталізації фондового ринку. З іншого боку, впровадження цього механізму пов'язане з проведенням ряду законодавчих узгоджень. І, по-третє, економічна ефективність операцій зі сек'юритизації страхових ризиків визначається їх масштабністю.

Таким чином, для стабільного розвитку економіки необхідне, з одного боку, врахування існуючих негативних наслідків інтеграційних процесів на фінансовому ринку, а з іншого боку, – забезпечення в перспективі використання інструментів фондового ринку в діяльності страхових компаній.

Козьменко, О.В. Розвиток фінансового сектору України як основа забезпечення стабільності економіки [Текст] / О.В. Козьменко, К.В. Багмет, О.М. Пахненко // Шляхи та інструменти модернізаційного прориву економіки України : матеріали міжнародної конференції, (21-22 жовтня 2010 р.). – Одеса : ІПРЕЕД НАН України, 2010. – С. 172-174.